

Za „pohádkovým životem“ je spousta dřiny

‘A fairy tale life’ goes hand in hand with a lot of toil and trouble

Zajímaví lidé dělají zajímavé věci – a za zajímavými projekty stojí často ateliéry s netradičním přístupem. Architektku Dagmar Štěpánovou vždycky přitahovala a fascinovala Jižní a Střední Amerika.

A sen se jí splnil – v Kostarice momentálně dokončuje propracovaný projekt, na němž je především vidět, s jakou láskou a citem k němu studio Formafatal přistupuje. Je to kreativní studio, které se zabývá architekturou, návrhy interiérů, výstavními instalacemi a produktovým designem. Tvoří ho tým kamarádů – architektů, designérů a scénografů v čele s architektkou Dagmar Štěpánovou. Studio stojí za zajímavými projekty nejen u nás nebo třeba na Sardinii, ale i ve vzdálenějších destinacích, jako jsou Kostarika či Katar. Tým kamarádů a nadšenců se nebojí pustit do odvážných nápadů, proto posbíral i mnohá světová ocenění (www.formafatal.cz/awards-nominations).

Váš ateliér se hodně specializuje na zahraniční zakázky. Je pro vás zahraničí atraktivnější? Dokážete tam více popustit uzdu kreativitě? Nebo čím to je?

Zahraniční zakázky nám přicházejí tak nějak přirozeně a byla by škoda se jim vyhýbat. Já to vnímám jako velkou příležitost a jsem za ty možnosti vděčná. Přestože musíme častěji vystupovat ze své komfortní zóny, každý zahraniční projekt nás výrazně obohacuje, posouvá naše vnímání okolí, učíme se novému. Hledáme, ale i zakopáváme, má to takovou větší dynamiku. Díky tomu také blíže poznáváme jiné kultury a zvyky a začínáme studovat další jazyky. Zkrátka mám pocit, že se to všechno nějak hýbe, že se posouváme vpřed, rozvíjíme se a nestagnujeme na jednom místě, ať už fyzicky, tak mentálně. Je to osvěžující. Každý zahraniční projekt je výzva, vyžaduje více energie a úsilí, ale když se podaří, máme z toho ve finále dvojnásobnou radost, což generuje další vydatnou dávku entuziasmu. Popustit uzdu kreativitě? Záleží spíš na klientovi, kam až nás pustí. Ani ne tak na místě, to nás spíš inspiruje. Např. Kostariku jsem si naprosto zamilovala. Hledám důvody, proč tam trávit více času a skrze zakázky, které nám tam teď přicházejí, najednou ty důvody mám. Zní to všechno jako pohádka, ale je za tím hodně úsilí, trpělivosti, odříkání a vysoké pracovní nasazení.

Kde je k vidění vaše práce?

Kromě České republiky máme zrealizovaný a dokončený projekt v Kostarice. V procesu realizace jsou projekty na Sardinii a v Kataru. Pracovali jsme na zakázce hotelu na Srí Lance, ale tam se to celé zastavilo. V současné době pracujeme na dalších projektech pro Kostariku a Panamu. K panamskému projektu jsme přizvali ke spolupráci další architektonická studia z Čech, protože jde o rozsáhlý projekt ekologické komunity, který vnímáme mnohovrstevnatě a přístupy dalších architektů jej mohou obohatit. Z nových poptávek nám teď leží na stole ke zvážení projekty do Indie, do Paříže, do Düsseldorfu nebo do Woodstocku.

Které projekty považujete za nejzdařilejší a nejraději se jimi chlubíte?

Nejzdařilejší projekt je pro mne jednoznačně projekt Art Villas Costa Rica, díky němuž jsme získali spoustu výše zmíněných zahraničních zakázek. Projekt byl mediálně úspěšný a publikovaný po celém světě, vyhrál prestižní světová ocenění. Toho si moc vážíme, a hlavně nám to dodává další touhu pokračovat a mít možnost pracovat na podobných projektech po světě. Velkou radost nám ale dělají i některé projekty v Čechách, např. projekt vinného baru Autentista v centru Prahy nebo nedávno dokončený projekt interiéru restaurace Gran Fierro v Myslíkově ulici.

V čem spočívá jedinečnost vašeho hlavního projektu v Kostarice (Art Villas Costa Rica)?

Jde o resort, projekt je již téměř dokončený. Podílela se na něm ještě dvě další architektonická studia z Čech. Studio Refuelworks navrhlo architektonický koncept betonové Art villy, ze studia Archwerk vzešel návrh na glampingové koskové domy nebo na zastřešený tropický pavilon Wing. Naše studio Formafatal navrhlo villu Atelier a kompletně interiéry do všech budov. Dotahovali jsme do realizace Cohouses a na projektu ještě pokračujeme. Navrhujeme drobné cabins pro zaměstnance, saunu, rammed earth domek a skleněný dům posazený u řeky hluboko v džungli. Tento projekt je jedinečný z několika aspektů. Jednak se nachází v tropickém ráji kostarické džungle s výhledy na Pa-

cifický oceán a do zelených kopců – to místo je samo o sobě dokonalé. Jedinečný a výjimečný je samotný majitel Filip (naš klient), který tomu všemu dává ten správný náboj, a do třetice je to rozmanitost celého resortu, kde má každá vila svůj specifický charakter, jinou atmosféru, nabízí zcela odlišný zážitek z pobytu. Dohromady ale celý areál působí velice sjednoceně a harmonicky. Je to úplný ráj na zemi.

Jaké hlavní rozdíly vidíte v těchto trzích v porovnání s námi? Víím, že např. Nikaragua je považována za jednu ze zemí, kam se vyplatí investovat do realit, a navíc je i velmi bezpečná. Ztotožňujete se s tím? Je Kostarika podobná?

Velký rozdíl vidím především v potenciálu, který Kostarika nebo sousední země nabízejí. V architektuře jsou oproti Evropě a dalším zemím Střední a Jižní Ameriky velmi pozadu – ať už mluvíme o Mexiku, Kolumbii, Chile nebo Brazílii. Příklad: Hodně investorů tam přichází z USA. Pozemky jsou ve srovnání s Českem velmi levné, a to je přitom Kostarika nejdražší a zároveň nejbohatší zemí Střední Ameriky. Trh s nemovitostmi je tam stabilní a země je to bezpečná. Nikaragua je naopak nejchudší zemí Střední Ameriky, nebo alespoň byla. Nejsem si ani jistá bezpečností, vzhledem k častým nepokojům. Stejně tak jako Guatemala, kam se údajně v poslední době přesunuly drogové kartely. Za bezpečné země se považuje např. Panama a teď už i Kolumbie, navzdory své minulosti.

Vaše projekty vypadají super luxusně. Pro koho jsou větší-nou realizovány a jak své klienty hledáte?

Myslíte, že vypadají luxusně? Ono záleží, co si člověk pod luxusem představí. Požadavky našich klientů jsou různé. Našimi klienty jsou většinou velmi zajímaví a inspirativní lidé, vzdělaní a zcestovalí, z různých profesí. Klienty nehledáme, přicházejí za námi sami na základě referencí, protože se jim líbí naše práce, nebo nás oslovují na základě doporučení.

Cestujete? Co vás vedlo k tomu zaměřit se na tak vzdálené destinace?

Ano, cestuji hodně. Teď jsme tu byli dlouho „zamčení“ kvůli koronaviru, tak jsem vycestovat samozřejmě nemohla. To jsem myslela, že umřu. Jakmile to bylo opět možné, hned jsem odjela. Moje pobyty v zahraničí jsou téměř vždy spojené s prací, odpočívat moc neumím – a dyž ano, tak aktivně. Už když jsem s cestováním začínala, což bylo až po „vejšce“, a když jsem si to mohla finančně dovolit, tak jsem ihned mířila do Jižní Ameriky, do Brazílie. Jižní a Střední Amerika mě vždy lákala ze všeho nejvíce, miluji to tam! Cítím se tam tak svobodně, jako nikde jinde. Projekt v Kostarice mi spadl najednou do náruče, přišlo mi to až tak absurdní, že jsem tomu ani nechtěla věřit. Do teď jsem na to nenašla odpověď, že si vysníte sen, který se zdál být tak vzdálený realitě, a ten sen k vám najednou a nečekaně přijde. Pokud mám odpovědět na vaši otázku: Přivedl mě k tomu sen a čistě

prání. Teď se toho snažíme držet a prostřednictvím projektů se dál rozvíjet a zlepšovat.

Koronavirus... Nemohu se nezeptat, jak vás ovlivnil a jaký dopad bude mít na projekty? Myslíte si, že je to „za námi“? Musí být velice složité dostat se třeba právě do Kostariky....

To je až bolestivé téma. To, co koronavirus způsobil po celém světě, jaké dopady – nejen ekonomického charakteru – už má teď, a jaké ještě přijdou, toho se musíme bát všichni. Za námi to rozhodně ještě není. Nechci zacházet do spekulací a přílišných detailů, ale záměrně vyvolaný strach je podle mého názoru určen k manipulaci, a to je to, čeho se obávám. Kromě omezení pohybu a možností vycestovat nás korona po pracovní stránce ve Formafatal zatím nezastavila. Poptávek na nové projekty nám stále chodí spousta, ale těžko říci, co bude za půl roku, nebo za rok, dva. Naše projekty jsou převážně drobnějšího měřítka, nás by to nemuselo zasáhnout až tolik. Doufám! Plánované cesty mám v dohledné době opět směr Kostarika a Panama. Kostarika uvolnila od 1. srpna restrikce a umožnila lidem z tzv. bezpečných zemí vstup na jejich území. Česko bylo mezi nimi, tak jsem toho ihned využila. Vrátila jsem se

včera večer. Další cestu mám naplánovanou na prosinec. Před rokem a půl jsem si tam také koupila pozemek, chtěla jsem začít stavět v červnu, ale musela jsem to z důvodu covidu odložit. Tak snad se tam v prosinci dostanu. Nejen kvůli vlastnímu projektu, ale i z důvodu práce na dalších zakázkách, které bude potřeba dohlížet na místě. A už se nemohu dočkat, až tam budu zpátky.

KRISTINA VACKOVÁ

Interesting people do interesting things – and interesting projects often come from studios with untraditional approach. The architect Dagmar Štěpánová was always attracted and fascinated by South and Central America.

And her dream came true – she is currently completing a highly-developed project in Corsica where one can see the love and affection that the Formafatal studio puts into

it. It is a creative studio which attends to architecture, interior design, exhibitory installations and product design. It is represented by a team of friends – architects, designers and scenographers headed by the architect Dagmar Štěpánová. The studio is behind interesting projects in our country as well as more remote destinations such as Costa Rica, Qatar or Sicily. The team of friends and enthusiasts don't worry about getting into brave concepts and has thus received a number of global awards (www.formafatal.cz/awards-nominations).

Your studio specializes a lot in foreign procurements. Is abroad more attractive for you? Can you let your fantasies run riot more there? Or what is it?

Foreign procurements come to us somewhat naturally and it would be a shame to avoid or ignore them. I see this as a significant opportunity and am grateful for it. Even though we often have to leave our comfort zone, each project abroad enriches us considerably, shifts the perception of our surroundings and allows us to learn new things. We seek but also trip over... it is more dynamic. Thanks to that we also get to know other cultures and traditions further and start studying other languages. I simply feel that everything is somehow moving, that we are progressing further, developing and not stagnating in one place whether from a physical or mental point of view. It is refreshing. Every foreign project is a challenge and requires more energy and effort but if it goes well, we feel double pleasure, which generates a further burst of enthusiasm. Letting our fantasy run riot? That is more up to the client as to how far he lets us go. Not up to the place. That rather inspires us. For instance, Costa Rica, which I took a great liking to. I look for reasons as to why to spend more time there and now I have them through the procurements and contracts that get to us from there. It all sounds like a fairy tale but there is a lot of effort, patience, restraint and hard work behind it all.

Where can your work be seen?

Apart from the Czech Republic, we also have a realized and completed project in Costa Rica. The projects that are in process of realization are in Sardinia and Qatar. We worked on an hotel in Sri Lanka but that was all stopped. Currently we are working on other projects for Costa Rica and for Panama. As for the Panama project, we also invited other architectural studios from the Czech Republic to it as it is a large project of an ecological community, which we find to be multi-layered and other architects' approach can enrich it. As for new demands, we have projects for India, Paris, Düsseldorf and Woodstock for consideration.

What projects do you consider the most successful and pride yourselves with them most?

I clearly see the most successful project in Art Villas Costa Rica thanks to which we acquired a number of the aforementioned procurements abroad. The project was medically successful and publicised throughout the world and won global prestigious awards. We value that consider-

ably and it also gives us a desire to continue and have a chance to work on similar projects throughout the world. But there are also some projects in the Czech Republic that make us happy, for instance the project of the wine bar Autentista in Prague's centre or the recently completed project of a restaurant interior at Gran Fierro in Myslíkova Street.

Where is the uniqueness of your main project in Costa Rica (Art Villas Costa Rica)?

The project comprises fully serviced villas and is almost completed. There were two other Czech architectural studios participating there. The Refuel works studio designed the architectural concept of the concrete Art Villa and the Archwerk studio a design of clamping Coco houses or the covered tropical pavilion Wing. Our studio Formafatal designed the Atelier villa and all interiors of all the buildings. We brought the Coco houses to realization and are still

working on the project. We design small cabins for the employees, a sauna, rammed earth house and a glass house, which is located by a river, deep in the jungle. This project is unique for several aspects. Firstly, it is situated in a tropical paradise of a Costa Rica jungle offering views of the Pacific Ocean and green hills – the location alone is perfect. The owner Filip (our client), is also unique and exceptional for he gives it the right driving force. And then there is the versatility of the whole resort as each villa is of a specific character, different atmosphere and offers an entirely different experience from the stay. Altogether, the whole complex makes a uniform and harmonic impression. It is a paradise on Earth.

What are the main differences that you can see in these markets in comparison with ours? I know that Nicaragua, for instance, is considered to be one country where the investment in real estate pays off plus it is also a very safe country. Are you of the same opinion? Is Costa Rica similar?

I mainly see a great difference in the potential that Costa Rica and its neighbouring countries offer. From the point of view of architecture, they are really behind in comparison with Europe and the countries of Central and South America – whether we speak of Mexico, Columbia, Chile or Brazil. I would compare it with the 'nineties' in Czech. A lot of investors go there from the USA. Land is very cheap in comparison with the Czech Republic though Costa Rica is the most expensive and also the richest country in Central America. The real estate market is stable and it is a safe country. Nicaragua, on the other hand, is the poorest country of Central America or at least it used to be. I am not even sure when it comes to safety due to frequent disorder. Just like Guatemala, where the drug cartels have lately apparently relocated. The country considered safest is, for instance, Panama and now also Columbia, despite its past.

Your projects look really luxurious. For whom do you usually realize them for and how do you seek your clients?

Do you think they look luxurious? It depends what one thinks by luxurious. Our clients' requirements differ. Mostly, they are very interesting and inspirational people, educated, well-travelled and of different professions. We don't look for the clients, they come to us via reference because they like our work or they approach us through recommendation.

Do you travel? What made you to focus on such remote destinations?

Yes, I travel a lot. I was 'locked in' here for a long time due to coronavirus, so I couldn't leave the country. I thought I was going to die. As soon as it was possible, I left. My stays abroad are almost always connected with work. I don't know how to relax – and if I do, it is an active relaxation. When I started travelling, which was after 'Uni', and when I could afford it financially, I immediately headed for South America, in particular Brazil. South and Central America always attracted me most, I love it there! There I feel free like nowhere else. The project in Costa Rica just fell into my lap. It seemed so absurd to me that I didn't want to believe it. I still haven't found an answer for it. That you construct a dream which seems that remote from reality and the dream suddenly and unexpectedly comes true to you. To answer your question: It was my dream and wish that brought me to this. We now try to hold onto it and develop and improve it via the projects.

Coronavirus... I cannot not ask how it affected you and what impact it will have on your projects. Do you think we are over it? It must be really difficult to get to Costa Rica, in particular.

It is a painful topic. We must all worry about what coronavirus caused throughout the world and what impacts – not only those of an economic nature – it had and what are still to come. We certainly aren't past it. I don't want to speculate and get into too much detail but I think that the intentionally raised fear is intended for manipulation and that is what I am concerned about. Apart from the restriction of free movement and possibility to travel, corona has not stopped us in Formafatal from a work point of view just yet. We still get a lot of demands for new projects but who knows what will happen in half a year or even a year or two. Our projects are mostly of a smaller scale so it should not affect us that much. I hope! In the near future, I am planning a trip to both Costa Rica and Panama. Costa Rica released restrictions from 1st August and allowed people from so called safe countries to enter their country. The Czech Republic belonged amongst those countries, so I took advantage of it. I returned last night. My next trip is planned for December. I also purchased a plot there a year and a half ago and wanted to start building in June but had to postpone it due to Covid. So, I hope I can get there in December. Not only for my own project but also for work on other contracts that need to be supervised there and then. And I can't wait to get back there.

KRISTINA VACKOVÁ